

VJEŽBA 5. Pregled klimazonalne vegetacije na Zemlji

Prilog 1.

I. dio: Klimatske karakteristike (KL)

KL - 1

- vrlo hladna humidna klima
- vrlo kratki i vrlo hladni vegetacijski period koji onemogućava rast drvenastih vrsta

KL - 2

- tropsko i suptropsko klimatsko područje
- vrlo male količine oborina (max. oko 200 mm/god. do tek vlage iz magle);
- mogu biti redovite (svake godine u isto vrijeme), neredovite (ne svake godine), epizodne (vrlo rijetke oborine, manje od 40 mm) i bez oborina
- velike sezonske i dnevne temperaturne razlike (pojava mraza),
- vrlo suhi zrak, veliki intenzitet insolacije, oluje i pomicanje tla

KL - 3

- tropsko klimatsko područje
- srednja godišnja temp., uz vrlo mala kolebanja: 24-30°C (min. temp. najhladnijeg mjeseca: 18°)
- obilne padaline (2000-5000 i više mm/god.), više-manje jednolično raspoređene tijekom cijele godine (česte pravilne dnevne padaline)

KL - 4

- umjereno-topla zona, aridno-humidna (sredozemna) klima
- duga, topla ljeta i ljetne suše (2-6 mjeseci), te blage, prohladne zime i zimske kiše (oborina otpr. 400-800 mm/god.)

KL - 5

- umjerena zona
- hladne zime s kratkim razdobljima mraza i topla ljeta
- padaline tijekom cijele godine

KL - 6

- suha kontinentalna klima
- suha ljeta i hladne zime
- oborine ispod 500 mm/god.

KL - 7

- tropsko i suptropsko klimatsko područje
- temperature su vrlo povoljne (nema mraza), ali prisutna je godišnja izmjena izrazito kišnih i izrazito sušnih razdoblja koju uzrokuju monsunski vjetrovi

KL - 8

- umjereno-topla zona, blaga oceanska klima,
- obilne kiše tijekom cijele godine
- temperature povoljne uz povremeni mraz

KL - 9

- hladna, humidna klima
- zima traje pola godine s vrlo niskim temperaturama
- kratko ljeto s prosječnim temp. oko 10-12°C traje 3 mjeseca
- oborine: prosječno oko 500 mm/god.

Prilog 1.

II. dio: Vegetacijske karakteristike (VEG)

VEG - 1

- periodički razvoj vegetacije ovisan o padalinama: hladna zima uzrokuje potpuno mirovanje, glavna vegetacijska sezona je u proljeće i rano ljeto, kad padne najviše oborina, krajem ljeta i u jesen dolazi do sušenja vegetacije
- oborine prodiru samo u gornje slojeve tla → iskorištavaju ga samo trave i trajnice s gustim i bogato razvijenim korijenskim sustavom dok se pojedinačno drveće drveće i šumostepa pojavljuje samo u riječnim dolinama, zaštićenim kotlinama ili na granici prema šumskom području

VEG - 2

- "kišne biljke" (1-godišnje biljke i geofiti, najveći dio vremena provedu u mirovanju /kao sjemenke ili trajni podzemni organi/, a nakon kiše se vrlo brzo razvijaju, procvjetaju i donose plodove)
- pustinski kserofiti (biljke čiji nadzemni dijelovi opstaju unatoč vrlo maloj količini vode; niski, trnoviti grmovi, koji često odbacuju lišće i asimiliraju stabljikom; trajnice i trave s velikom snagom sisanja i bogato razvijenim korijenom; sukulenti poput kaktusa i sl.)

VEG - 3

- vrlo bujna vegetacija bogata različitim vazdazelenim bjelogoričnim drvećem i palmama, a četinjača gotovo nema
- višeslojna, kompleksna zonacija krošanja
- brojne penjačice i epifiti, te epifili
- ravna, uspravna debla, tanke kore; veliki, sjajni listovi

VEG - 4

- čitav niz šumskih vegetacijskih formi između tropskih kišnih šuma i higričke šumske granice, odn. granice drveća u kojem smanjenje količine oborina i produljenje sušnog razdoblja rezultira sve svjetlijom i rjeđom šumom do postupnog prijelaza u subtropske travnjake - savana (te polupustinje i pustinje)

VEG - 5

- gusta 20-30 m visoka šuma s jedinstvenim slojem krošanja (sredozemne šume) ili krošnje u 2 sloja (australske šume eukaliptusa)
- vazdazeleno drveće ima rel. debele, sjajne, kožaste listove s vrlo debelom kutikulom i voštanim presvlakama, dlake kao zaštitu od prekomjerne transpiracije
- niži slojevi reducirani zbog manjka svjetla i ljetne suše
- niže slojeve često čini trnovito grmlje s reduciranim listovima, a ima i listopadnih vrsta koje ljeti za vrijeme suše odbacuju lišće

VEG - 6

- različite bjelogorične, listopadne šume: floristički siromašne (miješane) šume hrasta, bora, breze i kestena, (miješane) šume hrasta, jasena i brijesta, (miješane) šume hrasta, graba, lipe, jasena i bukve, šume hrasta lužnjaka i sitnolisne lipe, (miješane) šume bukve i jele, orijentalne (miješane) šume bukve i graba i dr.

VEG - 7

- sitnolisni, vazdazeleni, na hladnoću otporni patuljasti grmovi (vrištine patuljastih grmova, npr. *Pinus pumila*, *Betula tortuosa*)
- močvare bogate mahovinama i šaševima, obilno razvijene zbog trajnog zamrzavanja tla
- siparišta naseljena mahovinama i lišajevima

VEG - 8

- floristički vrlo siromašno područje kojem glavno obilježje daju tamne tajge (guste krošnje smreke /*Picea*/ i jele /*Abies*/) i svijetle tajge (rel. rijetke krošnje bora /*Pinus*/ i ariša (*Larix*))

VEG - 9

- gusta, tamna, vazdazelena šuma s vrlo malo sezonskih promjena (zima je faza rel. mirovanja, u kojoj su rast i ostali procesi usporeni, ali ne prestaju sasvim)
- fizionomijom nalikuju na tropske (kišne) šume, ali se floristički bitno razlikuju zbog granice mraza, koja je ovdje prisutna, pa su umjesto tropskih porodica prisutni kozmopoliti (Rosaceae, Oleaceae), pantropski elementi (Lauraceae, Palmae), izvatropski šumski elementi (Fagaceae, Coniferae), lovorolisni elementi (Cunoniaceae, Theaceae, Araucariaceae), endemični predstavnici pojedinih regija lovorolisnih šuma